

MONIAMMATILLISUUS TYÖLLISTYMISTÄ EDISTÄVÄSSÄ MONIALAISESSA YHTEISPALVELUSSA

Mahdollisuudet ja haasteet

Eini Lehtonen

Kandidaatintutkielma

Sosiaalityö

Avoin yliopisto

Jyväskylän yliopisto

Marraskuu 2021

TIIVISTELMÄ

MONIAMMATILLISUUS TYÖLLISTYMISTÄ EDISTÄVÄSSÄ MONIALAISESSA YHTEISPALVELUSSA

Mahdollisuudet ja haasteet

Kirjallisuuskatsaus

Eini Lehtonen

Sosiaalityö

Kandidaatintutkielma

Jyväskylän avoin yliopisto

Ohjaaja: Maarit Engman

Marraskuu 2021

Sivumäärä: 24

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, millaista on moniammatillisuus Suomen työllistymistä edistävissä monialaisessa yhteispalvelussa (TYP). Teoriaosuudessa käsitellään työllistymistä edistävää monialaista yhteispalvelua, työttömyyden vaikutuksia yksilöön ja yhteiskuntaan, lyhyesti osatyökykyisyyttä sekä moniammatillisuutta ja moniammatillista yhteistyötä. Tutkimus on laadittu kuvailevana kirjallisuuskatsauksena. Aineistona tutkimuksessa on tieteellisiä tutkimuksia, väitöskirja sekä tieteellisiä artikkeleita.

Tutkimuksen avulla on pyritty nostamaan esille millaisia mahdollisuuksia ja haasteita moniammatillisuus tuo TYP-työskentelyyn sekä selvittämään taustalla olevia tekijöitä. Tutkimuksen näkökulma on toiminnan kehittäminen TYP:ssä. Toiminnan kehittämisen lähtökohta on, että nykyinen tilanne on tiedossa. Tämän tutkimuksen avulla saadaan lisätietoa TYP-toiminnan moniammatillisuuden nykytilanteesta ja sitä kautta tutkimus tuo lisäarvoa toiminnan ja palvelun kehittämiseen. Huomiota tulee kiinnittää myös siihen, että asiakas tulee nähdä aktiivisena toimijana osana moniammatillisuutta TYP:ssä.

Tutkimuksen tulokset osoittavat, että TYP-toiminnassa moniammatillinen yhteistyö tuo paljon vahvuuksia palveluun. Erityisesti vahvuutena aineistosta nousi esille asiakkaan elämäntilanteen kokonaisvaltainen huomioiminen moniammatillisen yhteistyön avulla. Haasteina moniammatillisuuteen liittyen esille nousi terveydenhuollon liian pieni rooli TYP-palvelussa. Tämä haaste näkyi useissa tutkimuksissa. Lisäksi muina haasteina tutkimuksessa esille nousivat johtamiseen liittyvät haasteet, liian vähäiset resurssit sekä yhteisen tavoitteen puuttuminen. Moniammatilliseen yhteistyöhön liittyvien haasteiden taustalla oli nähtävissä yhteisen ihmiskäsityksen puuttumista, työn selkiytymättömyyttä sekä portinvartijuutta. Portinvartijuudella viitataan tässä yhteydessä esimerkiksi työntekijöiden käyttämää päätösvaltaa TYP:in asiakkuuden alkamisessa tai palveluiden myöntämisessä.

Avainsanat: työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP), moniammatillisuus, pitkäaikaistyöttömyys, sosiaalityö, kuvaileva kirjallisuuskatsaus

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 TEOREETTINEN JÄSENNYS	2
2.1 Mikä on TYP?	2
2.2 Työttömyyden vaikutukset yksilölle ja yhteiskunnalle sekä osatyökykyisyys	4
2.3 Moniammatillisuus ja moniammatillinen yhteistyö.....	5
3 TUTKIELMAN TAVOITE JA TOTEUTUS	7
3.1 Tutkielman tavoite ja tutkimuskysymykset.....	7
3.3 Kirjallisuuskatsaus tutkimusmenetelmänä.....	8
3.4 Aineiston hankinta ja rajaaminen	8
3.5 Tutkimusaineisto	10
4 MONIAMMATILLINEN YHTEISTYÖ TYP:SSÄ	12
4.1 Kokonaisvaltaisuus vahvuutena.....	13
4.2 Terveystieteiden liian pieni rooli	14
4.3 Johtaminen eri suuntiin	15
4.4 Resurssiongelmien ja yhteisen tavoitteen puuttuminen	15
4.5 Taustalta löytyviä tekijöitä ja moniammatillisen yhteistyön kehittäminen.....	16
5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	18
6 LOPUKSI.....	20
LÄHTEET.....	21

1 JOHDANTO

Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP) tarkoittaa yhteistoimintamallia, jossa kunta, työ- ja elinkeinotoimisto ja Kela arvioivat asiakkaan kanssa yhdessä moniammatillisesti asiakkaan palvelutarvetta sekä suunnittelevat yksilöllisesti asiakkaalle sopivan palvelukokonaisuuden. Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP) juuret ulottuvat vuoteen 2002. Tuolloin käynnistyi yhteispalvelukokeilu, missä sosiaali- ja työhallinto yhdessä pyrkivät kokeilun avulla työttömien työkyvyn ja terveyden tukemiseen sekä niiden asiakkaiden, joilla oli psykososiaalisia haasteita, ohjaamiseen ammatilliseen kuntoutukseen. Kelan, kunnan sekä työhallinnon kesken jatkui yhteispalvelun kehittäminen yhteisten sopimusten kautta vuodesta 2003 alkaen. Vuonna 2015 tuli voimaan TYP-lainsäädäntö, joka ohjaa Kelan, kunnan ja TE-toimiston TYP-toimintaa. (Jokinen ja Törmikoski 2018, 5, 11.) Kandidaatintutkielmassani käytän lyhennettä TYP, jolla viitataan työllistymistä edistävään monialaiseen yhteispalveluun.

Tutkimuskohteena TYP on mielenkiintoinen ja ajankohtainen useasta eri syystä. Pitkäaikaistyöttömyys on hankala asia sekä työttömälle itselleen että yhteiskunnalle. Työttömyys lisää riskiä jäädä palveluiden ulkopuolelle ja työttömyys on usein yhteydessä köyhyyteen, erilaisiin työ- ja toimintakyvyn ongelmiin sekä vähäiseen koulutukseen. (Rajavaara ym. 2019, 9. [Mannila 1993; Pensola ym. 2006; Heponiemi 2008; Kokko ym. 2013; Kerätär 2016]) Tärkeä näkökulma TYP-tutkimuksen merkityksen kannalta on se, että TYP-palvelun asiakkaat ovat usein eri tavoilla haavoittuvissa elämäntilanteissa ja he käyttävät sekä tarvitsevat useita erilaisia palveluita. TYP-palvelun on tärkeää olla mielekästä sekä tarkoituksenmukaista pitkäaikaistyöttömän velvollisuuksien, oikeuksien ja aseman kannalta. Huomioon tulee ottaa lisäksi se, että perusta asiakasyhteistyölle on aina jännitteinen, koska pitkäaikaistyöttömälle TYP-palveluun liittyy erilaisia velvollisuuksia, eivätkä asiakkaat itse hakeudu palveluun vaan heidät ohjataan palveluun. (Rajavaara ym. 2019, 13.)

1900-luvun loppupuolella ja 2000-luvulla ilmiöiden tutkiminen ja tarkastelu ainoastaan yhden tieteen näkökulmasta alettiin yleisesti kokea olevan riittämätöntä erityisesti haasteellisten ja monimutkaisten asioiden ja ilmiöiden tarkastelussa. Usean tieteen osaamista ja näkökulmien huomioimista sekä systeemistä orientaatiota vaaditaan, jotta voidaan ymmärtää kokonaisuutta. (Isoherranen 2012, 14.) TYP työskentelyn lähtökohta on moniammatillinen yhteistyö ja moniammatillisuus eri toimijoiden välillä. Olen työskennellyt TYP:ssä yhteensä viiden vuoden ajan sosiaali-ohjaajana sekä vs.

sosiaalityöntekijänä ja päässyt tekemään työssäni moniammatillista yhteistyötä päivittäin. Kandidaatintutkielmani tavoitteena on selvittää millaista moniammatillisuus TYP:ssä on sekä selvittää millaisia mahdollisuuksia ja toisaalta myös millaisia haasteita moniammatillisuus tuo TYP-työhön. Lisäksi pyrin tutkimuksessani löytämään taustalla vaikuttavia tekijöitä ja kehittämisen mahdollisuuksia. Tutkielman menetelmänä on kuvaileva kirjallisuuskatsaus. Tutkimukseni aineisto koostuu tieteellisistä tutkimuksista, väitöskirjasta sekä tieteellisistä artikkeleista.

Teoriataustassa käsittelen työllistymistä edistävää monialaista yhteispalvelua, työttömyyden vaikutuksia yksilölle ja yhteiskunnalle, osatyökykyisyyttä sekä moniammatillisuutta ja moniammatillista yhteistyötä. Teoriataustan jälkeen käsittelen tutkielman tavoitetta, toteutusta sekä esittelen tutkimusaineiston. Tutkimusaineiston esittelyn jälkeen seuraavaksi esittelen millaiset ovat tutkimusaineistosta löytämäni keskeiset tulokset. Tutkielman lopuksi on johtopäätösten ja pohdinnan vuoro. Viimeisenä tutkielmassa reflektoin oppimistani ja esitän jatkotutkimusehdotuksen.

2 TEOREETTINEN JÄSENNYS

2.1 Mikä on TYP?

Seuraavaksi kerron tarkemmin TYP-palvelusta ja sen tavoitteista, palvelun lakisääteisestä perusteesta, kohderyhmästä sekä prosessista. Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta (1369/2014) astui voimaan vuonna 2015, mutta käytännössä TYP-toiminta lakiin perustuen alkoi vuonna 2016. TYP-toiminnan tavoitteena on tarjota työttömille heidän palvelutarpeeseensa sopivia palveluita. Palvelut voivat olla sosiaali-, kuntoutus-, terveys- tai julkisia työvoimapalveluita. Palveluiden avulla pyritään parantamaan työttömän työllistymistä joko suoraan tai vähentämään erilaisten toiminta- ja työkyvyn haasteiden aiheuttamaa haittaa työllistymisen polulla. (Jokinen ja Törmikoski 2018, 19.)

TYP-lain mukaan asiakkaalla tulee olla aito tarve erilaisten palveluiden yhteensovittamiselle. Lisäksi edellytetään, että asiakas on saanut työmarkkinatukea minimissään 300 päivää tai työttömyys on kestänyt yhtäjaksoisesti vähintään 6 kuukautta (alle 25-vuotiaat) tai vähintään 12 kuukautta (yli 25-vuotiaat). Asiakkaiden ohjaamisessa TYP-palveluun keskeistä on edellä mainittujen lain ohjaamien kriteereiden täyttymisen lisäksi asiakkaan oma halu ja motivaatio palata työmarkkinoille.

(Karjalainen ja Alho 2017, 357.)

Tavoitteena TYP-toiminnan lakisääteistämiselle on ollut työttömien sekä erityisesti pitkäaikaistyöttömien palveluiden saatavuuden takaaminen koko Suomessa yhdenvertaisesti työttömän asuinpaikkakunnasta riippumatta. TYP-toiminnan taustalla on aina verkostoyhteistyö, jossa kukin mukana oleva toimija toimii toimivaltuuksiensa puitteissa, eikä uutta organisaatiota perusteta. Suomessa monialaista yhteispalvelua tarjoaa 33 verkostoa. Yhdessä verkostossa on mukana useita kuntia (poikkeuksena Helsinki ja Vantaa). Integroitua yhteispalvelua järjestetään pitkäaikaistyöttömille eri Euroopan maissa, kuten Norjassa, Tanskassa ja Britanniassa. (Karjalainen ja Alho 2017, 358–359.) Jokinen ja Törmikoski (2018) tuovat myös esille pitkäaikaistyöttömyyden TYP-palvelun kohderyhmässä. TYP-asiakkaiden kohderyhmän määrittely pohjautuu lainsäädäntöön ja siinä huomioidaan sekä työttömyyden kesto että työttömän tarve palveluiden yhteensovittamiselle. Lisäksi laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta luo rungon asiakasprosessille. TYP-toiminta on valtakunnallista, mutta käytetyt menetelmät, prosessin eri vaiheiden tarkempi sisältö ja laajuus ovat muodostuneet alueellisesti. (Jokinen ja Törmikoski 2018, 6.)

TYP-prosessi alkaa kunnan, Kelan tai TE-toimiston arviolla siitä, onko työttömällä asiakkaalla tarve monialaiselle yhteispalvelulle. Kunnan työntekijä työskentelee sosiaalitoimessa esimerkiksi sosiaalityöntekijänä. Mikäli arvioidaan, että asiakkaalla on tarve monialaiselle yhteispalvelulle, asiakas ohjataan TYP-palveluun. Asiakkuuden alkaessa alkaa korkeintaan kolmen kuukauden kestoinen kartoitusjakso. Kartoitusjakson aikana kartoitetaan, millainen on asiakkaan palveluntarve eli työllistymiseen ja ammatilliseen osaamiseen vaikuttavat erilaiset tekijät eli asiakkaan ammatillinen osaaminen, terveys, työ- ja toimintakyky sekä sosiaalinen tilanne. TE-toimiston, Kelan ja kunnan (sosiaalitoimi) yhteistyönä laaditaan monialainen palvelutarvekartoitus. Lisäksi asiakkaalle laaditaan monialainen työllistymissuunnitelma. Asiakkaan velvollisuuksiin kuuluu osallistua monialaisen työllistymissuunnitelman tekemiseen sekä sen tarkastamiseen, lisäksi asiakkaan tulee toteuttaa hänelle laadittua suunnitelmaa, eli esimerkiksi osallistua sovittuihin palveluihin. Asiakkaan asiakkuus TYP:ssä päättyy silloin, kun hänellä ei enää arvioida olevan tarvetta monialaiselle yhteispalvelulle. (Jokinen ja Törmikoski 2018, 6, 14.)

Asiakkaan palveluntarve selvitetään TYP:ssä mahdollisimman kokonaisvaltaisesti ja palvelut pyritään tarjoamaan asiakkaalle yksilöllisesti. Yhteispalvelussa eri viranomaisten resurssit ja osaaminen saadaan yhteisesti ja monialaisesti tukemaan asiakasta ja hänen työllistymistään. Lisäksi yhteispalvelun avulla viranomaisten resursseja säästyy ja eri toimijoiden päällekkäinen työ vähenee.

Voidaankin siis todeta, että yhteispalvelussa resursseja käytetään vaikuttavimmin. (Jokinen ja Törmikoski 2018, 5.)

2.2 Työttömyyden vaikutukset yksilölle ja yhteiskunnalle sekä osatyökykyisyys

Tässä osiossa käsittelen työttömyyttä yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta sekä tuon esille osatyökykyisyyden aiheuttamia haasteita työllistymisessä. TYP:ssä työskennellessäni kohtasin päivittäin asiakkaita, joilla oli fyysisiä ja/tai psyykkisiä haasteita. Kokemukseni mukaan työllistyminen on erityisen haastavaa niille asiakkaille, joilla työttömyyteen liittyy osatyökykyisyyttä. Tästä johtuen halusin kandidaatintutkielmassa nostaa esille myös osatyökykyisyyden aiheuttamat haasteet työllistymiselle.

Julkiselle sektorille työttömyydestä aiheutuvia kustannuksia on mahdollista tarkastella erilaisten käsitteiden kautta. Passiivisen työvoimapolitiikan kustannukset eli työttömyyden aiheuttama toimeentuloturva on suppea käsite. Kuntien ja valtion työllistymistä edistävät toimenpiteisiin lasketut varat sisällytetään laajempiin käsitteisiin. Tulee huomata, että laajempiin käsitteisiin sisältyy lisäksi työttömyydestä aiheutuneet verotulomenetykset. (Kananoja 2018, 186.)

Työttömyyteen liittyy poliittisia, sosiaalisia ja taloudellisia näkökulmia. (Caleiro 2016, 1). Teollisuusmaiden historiassa yhteiskunta- ja taloustieteiden pitkään esillä ollut teema on ollut työttömyyden haitat työttömälle itselleen, perheille sekä taloudelle ja yhteiskunnalle. Työttömyyden voimakas kasvu sekä lisäksi talouden kriisiytyminen 1990-luvulla nostivat yhä voimakkaammin keskustelussa esille työttömyydestä aiheutuneet kustannukset. Työttömyyden jatkuessa työvoimapolitiikka ei säilytä henkilön työkykyä toisin kuin henkilön työllistyessä. (Tiainen 2018, 182.)

Seuraavaksi käsittelen lyhyesti työttömyyden vaikutuksia yksilölle. Erityisesti pitkittynyt työttömyys aiheuttaa usein erilaisia psyykkisiä ja fyysisiä oireita. Ihmisen vuorovaikutus muun ympäristön kanssa vähenee työttömyyden myötä, kun työn kautta tulleet päivittäiset vuorovaikutustilanteet ja kontaktit vähenevät tai loppuvat kokonaan. Lisäksi ihmisen halu, osallisuus sekä mahdollisuus vaikuttaa omaan toimintaympäristöön ja elämään vähenee. Tämä voi aiheuttaa erilaisia kokemuksia osattomuudesta tai mitättömyydestä ja tätä kautta voi aiheutua eristäytymistä yhteiskunnasta. Pitkittynyt työttömyys aiheuttaa turhautumisen tunteita työnhaun epäonnistuesssa. Mikäli työttömyyden yksi osatekijä on ihmisen pitkäaikainen sairaus tai vamma, erilaisia tunteita voi

aiheutua lisäksi työnantajien asenteellisuudesta osatyökykyistä henkilöä kohtaan. Tärkeää on huomioida myös työttömän oma mielikuva sekä asenne työkyvystä. Työn hakuun liittyvä haluttomuus sekä tietoinen vetäytyminen työmarkkinoilta liittyvät usein työttömän turhautuneisuuteen. Köyhyyteen liittyvät riskit kasvavat työttömyyden pitkittyessä. (Pakarinen 2018a, 195–196.) Tutkimusten mukaan työttömien itsemurhariski on korkeampi verrattuna työssäkäyviin. Lisäksi työttömien elinajanodote on lyhyempi kuin työssäkäyvillä. Päihdeongelmat ja masentuneisuus ovat myös yleisempiä työttömällä. Erityisesti miehet joutuvat jostain syystä kärsimään erilaisista pitkäaikaistyöttömyyteen usein liitetystä riskeistä. (Mäntysaari 2019, 182.)

Osatyökykyisyys ja työkykyisyys ovat käsitteinä epämääräisesti määriteltyjä ja niitä käytetään etenkin puhekielessä eri tavoilla. Osatyökykyisyys voi olla pysyvää tai tilapäistä. Työhyvinvoinnin perusta on työkyky. Työkyky on haastavasti mitattavissa ja siihen vaikuttavat enemmän muut tekijät kuin varsinaisesti itse työ. Voidaankin todeta työkyvyn olevan ihmisen voimavarojen ja työn välinen suhde, mikä olisi hyvä olla mahdollisimman tasapainoinen. Työkyvyttömyyden vaikeusaste sekä työkyvyttömyyden taustalla olevat syyt sekä lisäksi osatyökykyisen halu ja motivaatio palata takaisin työelämään ovat ratkaisevia tekijöitä siinä, kuinka osatyökykyinen henkilö työllistyy ja työnteko onnistuu. (Pakarinen 2018b, 203, 208.)

Yhteiskunnalle työttömyydellä on huomattavat vaikutukset, kuten tässä kappaleessa tuon esille. Valtiolle ja kunnille aiheutui työttömien toimeentuloturvan kautta vuonna 2015 yhteensä noin 3800 miljoonan euron kustannukset. (Kananoja 2018, 186). Työttömyyden kustannusten sijaan Mäntysaari ja Ylistö (2021) nostavat esille pitkäaikaistyöttömyyden aiheuttamat seuraamukset työttömälle. Tärkeää on muistaa, että pitkäaikaistyöttömyys aiheuttaa vakavan riskin työttömän hyvinvoinnille ja terveydelle. Työttömyyttä käsitellään ja tarkastellaan julkisessa keskustelussa joko kansantaloudellisena kysymyksenä tai työmarkkinoiden näkökulmasta käsin. Edellä mainitut näkökulmat ovat tärkeitä useista eri syistä, mutta silti tarkastelusta ei tulisi unohtaa työttömän ja heidän perheidensä hyvinvointia. (Mäntysaari ja Ylistö, 2021, 241.)

2.3 Moniammatillisuus ja moniammatillinen yhteistyö

Moniammatillisuuden käsitettä käytetään Suomessa melko väljällä tavalla. Moniammatillisuudella tarkoitetaan keskenään hyvin erilaisia asiakastyössä tapahtuvia vuorovaikutustilanteita. Yhteistyötä kuvaavia käsitteitä on esimerkiksi englannin kielessä useita erilaisia, kuten inter-, multi- sekä trans- tai crossprofessional. Multiprofessional-käsitteellä viitataan yhteistyöhön perinteisessä muodossa.

Moniammatillisuus on mahdollista nähdä viranomaisten välisenä keskinäisenä yhteistyönä, eri verkostojen yhteistoimintana tai organisaatioiden ulkoisen tai sisäisen yhteistyön muotona. Voidaankin todeta, että moniammatillisten ryhmien osanottajat sekä tehtävät vaihtelevat huomioiden sen, mikä toimii yhteisen työskentelyn päämääränä ja kohteena. (Kekoni ym. 2019, 15, 17.)

Suomessa moniammatillisen yhteistyön käsite alkoi esiintyä eri ammattiryhmien ja asiantuntijoiden yhteistyön kuvauksessa 1980-luvulla ja käsitteen käyttö vakiintui 1990-luvulla. Moniammatillinen yhteistyö on sateenvarjokäsite ja se pitää sisällään erilaisia yhteistyön muotoja. Moniammatillista yhteistyötä on mahdollista kuvata esimerkiksi siten, että asiantuntijoilla on yhteinen tehtävä tai tietty työ, yhteinen päätös tehtävänä tai yhteiseen ongelmaan ratkaisun löytymisen tavoite. Tavoitteen saavuttamiseksi asiantuntijat yhdistävät sekä osaamisensa että tietonsa. Tärkeää on kiinnittää huomiota siihen, miten pystytään kokoamaan yhteen ja prosessoimaan kaikki se osaaminen ja tieto, joka on välttämätöntä ja tarpeellista tietää, jotta pystytään muodostamaan mahdollisimman kokonaisvaltainen ymmärrys ja käsitys asiakkaan tilanteesta. (Isoherranen, Rekola ja Nurminen 2008, 33.)

Maailmalla on viimeisen 25 vuoden aikana yhä enemmän kiinnitetty huomiota siihen, millä tavoin ammattilaisten on mahdollista parantaa yhteistyötään, ammatillista suhteitaan sekä työn laatua. Eri organisaatioille, johtajille sekä ammattilaisille tiimityön parantaminen on lähes yleismaailmallinen yhteinen tavoite. Aihetta on tutkittu ja se on saanut huomattavan määrän huomiota päättäjiltä ja tutkijoilta. Tiimin toimiessa hyvin se johtuu yleensä siitä, että tiimin jokaiselle jäsenellä on selkeä oma rooli. (Reeves ym. 2010, 1–2.) Erilaisia tekijöitä mitkä edistävät moniammatillista yhteistyötä on olemassa useita. Keskeisiä tekijöitä ovat esimerkiksi yhteinen keskustelu, kunnioittava sekä luottamuksellinen ilmapiiri, eri asiantuntijoiden asiantuntijuuden eroavaisuuden ja rajojen tunnustaminen sekä myös niiden ylittäminen. Haasteita moniammatilliseen työskentelyyn aiheuttavat eri ammattiryhmien erilaiset tavat viestiä sekä epäselvät vastuurajat ja asiantuntijaroolit. Tulevaisuudessa tekoäly ja digitaalisuus tulevat vaikuttamaan työnjakoon ja osaamiseen erilaisissa toimintaympäristöissä. (Mönkkönen ym. 2019, 138–139.)

Työttömien asiakkaiden tilanteet ovat usein hyvin haasteellisia ja monimutkaisia. Tästä johtuen asiakkaiden tilanteiden ratkaiseminen on haastavaa yhden työntekijän tai ammattikunnan avulla. Todellisten ratkaisujen sekä yhteisen ymmärryksen löytämistä helpottaa huomattavasti monialainen tuki eri ammattilaisten välillä. TYP-työntekijöiden osaaminen sekä erityisesti monialainen asiantuntemus auttavat asiakasta löytämään sopivat palvelut palveluviidakosta. Lisäksi palvelut ovat

vaikuttavampia, kun ne on aikataulutettu ja räätälöity asiakkaalle sopivaksi eri viranomaisten moniammatillisen yhteistyön avulla. (Jokinen ja Törmikoski 2018, 8.)

TYP:ssä on sovittu yhteistyössä työhallinnon sekä muiden tahojen kanssa asiakkaalle järjestettävistä palveluista. Haasteena on kuitenkin toisinaan yhteisen ihmiskäsityksen puuttuminen sosiaalihuollon ja työhallinnon välillä. Yhteisen ihmiskäsityksen puuttumisen on koettu aiheuttavan jonkin verran haasteita asiakastyössä. Haastetta tuo se, että logiikassa on eri hallintojen välillä eroavaisuuksia. Työhallinnossa työskennellessä harkinnan suhteen liikkumavara on pieni, kun taas sosiaalityössä käytetään harkintaa päivittäisessä työssä. (Karjalainen ja Alho 2017, 360.)

3 TUTKIELMAN TAVOITE JA TOTEUTUS

3.1 Tutkielman tavoite ja tutkimuskysymykset

Kandidaatintutkielmani tutkimusmenetelmä on kuvaileva kirjallisuuskatsaus ja se kuuluu laadulliseen tutkimukseen. Tutkielmani tarkoituksena on selvittää kuvailevan kirjallisuuskatsauksen avulla, millaista moniammatillisuus on työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteispalvelussa (TYP). Tavoitteena on selvittää millaisia mahdollisuuksia ja haasteita moniammatillisuuteen TYP:ssä liittyy sekä pyrkiä löytämään taustatekijöitä mahdollisuuksien ja haasteiden taustalta. Lisäksi toivon löytäväni tutkimusaineiston avulla erilaisia keinoja moniammatillisuuden kehittämiseksi TYP:ssä.

Tutkimuskysymykseni ovat:

Millaisia mahdollisuuksia ja haasteita TYP-toiminnassa on moniammatilliseen yhteistyöhön liittyen?

Millaisia tekijöitä mahdollisuuksien ja haasteiden taustalta on löydettävissä ja miten moniammatillisuutta voisi kehittää TYP:ssä?

Monialaisesta yhteistyöstä paikallisessa työllisyydenhallinnasta on aiemmin laadittu integroiva kirjallisuuskatsaus. Saikku, Rajavaara ja Seppälä (2017) ovat laatineet kirjallisuuskatsauksen monialaisesta yhteistyöstä paikallisessa työllisyyden hallinnassa. Kirjallisuuskatsauksessa on aineistona vertaisarvioidut yhteiskuntatieteelliset artikkelit Suomesta, Ruotsista, Norjasta, Isosta-Britanniasta, Saksasta ja Tanskasta. Artikkelit on julkaistu vuosina 2000–2016 ja niitä oli 55

kappaletta. Aineistona olleiden artikkeleiden maissa monialaista yhteistyötä toteutettiin kahdella tavalla, yhteistyöverkoston ja yhteispalvelun avulla.

Kirjallisuuskatsaukseni keskittyy moniammatilliseen yhteistyöhön suomalaisessa TYP-toiminnassa. Päädyin rajaamaan tutkimukseni Suomen TYP-toimintaan, koska edellä mainittu vuonna 2017 laadittu integroiva kirjallisuuskatsaus käsitteli aihetta eri maat huomioiden. Seuraavaksi käsittelem kirjallisuuskatsausta tutkimusmenetelmänä, tutkimusaineistoni hankintaa sekä rajaamista. Luvun lopussa esittelen tutkimukseeni valitsemaani aineistoa.

3.3 Kirjallisuuskatsaus tutkimusmenetelmänä

Kirjallisuuskatsaus on tutkimustekniikka ja metodi, missä tarkoitus on tutkia tutkittua tutkimusta. Kirjallisuuskatsauksen avulla pyritään kokoamaan yhteen eri tutkimusten tuloksia ja nämä tulokset ovat perusteena katsauksen avulla saaduille uusille tutkimustuloksille. (Salminen 2011, 4.) Kirjallisuuskatsauksen tavoitteena on tuoda esille, millaisista näkökulmista sekä miten tutkittua aihetta on aikaisemmissa tutkimuksissa tutkittu. Lisäksi tarkoituksena on tuoda esille millä tavoilla uusi tekeillä oleva kirjallisuuskatsaus on liitettävissä aiheesta aiemmin laadittuihin tutkimuksiin. Kirjallisuuskatsauksessa tuodaan esille ja tutkitaan kyseisen tutkimuksen kannalta olennaiset kirjallisuudet. Kirjallisuutena voi olla tutkimuksen aiheen mukaan esimerkiksi tutkimusseloste, aikakauslehdet sekä muut keskeiset julkaisut. (Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara 2016, 121.)

Yksi yleisimmistä kirjallisuuskatsauksen tyypeistä on kuvaileva kirjallisuuskatsaus. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus on usein yleiskatsaus, eikä siinä ole tarkkoja tai tiukkoja sääntöjä. Tavoitteena on kuvailevan kirjallisuuskatsauksen avulla pyrkiä kuvaamaan tutkittava ilmiö laaja-alaisesti sekä tarpeen mukaan myös luokittelemaan erilaisia tutkittavan asian/ilmiön ominaisuuksia. Tyypillisesti kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa tutkimuskysymykset ovat laajempia ja väljempää kuin meta-analyysissä tai systemaattisessa katsauksessa. Kaksi keskenään hieman erilaista orientaatiota erottuvat kuvailevasta kirjallisuuskatsauksesta, nämä orientaatiot ovat integroiva ja narratiivinen katsaus. (Salminen 2011, 6.)

3.4 Aineiston hankinta ja rajaaminen

Seuraavaksi kuvaan aineiston hankintaa ja sen rajaamista tähän kandidaatintutkielmaan sekä lähdekirjallisuuden että tutkimusaineiston osalta. Tiedonhaun kandidaattitutkielmaani aloitin

etsimällä aiheeseen liittyvää kirjallisuutta tekemällä hakuja erilaisiin tietokantoihin. Hakuja tein Jyväskylän yliopiston sähköiseen tietokantaan (JYKDOK) sekä Kanta-Hämeen Vanamo-kirjastoon. Lisäksi etsin aiheeseen liittyvää kirjallisuutta Hämeen ammattikorkeakoulun kirjastosta. Edellä mainittujen lisäksi olen käyttänyt aineiston haussa apunani Finnaa, Google Scholaria, ProQuestia, Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) sivuja, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) sivuja, Kuntaliiton sivuja sekä Janus-lehtiä. Lähteitä olen etsinyt myös perehtymällä ja tutkimalla väitöskirjojen ja pro gradu -tutkielmien lähdeluetteloita. Edellä mainitsemani lähteiden hakutavat olivat mielestäni tutkielmaani soveltuvia ja löysin soveltuvia lähteitä itselleni yllätyksekseni esimerkiksi Työ- ja elinkeinoministeriön sivuilta. Kirjallisuuden löytämisessä huomattavana apuna oli Hämeen ammattikorkeakoulun kirjasto, mistä löysin hyviä perusteoksia teoriaosuuteen.

Pyrin käyttämään monipuolisesti erilaisia hakusanoja lähteitä etsiessäni. Käytin seuraavia hakusanoja: moniammatillisuus, moniammatillinen yhteistyö, työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu, TYP, työllisyys, työttömyys, sosiaalityö, sosiaalityöntekijä. Englanninkielisinä hakusanoina aineistoa etsiessäni käytin: employment, unemployment, multiprofessional cooperation, multidisciplinary, collaboration, cooperation partner, social worker. Hakuja tein edellä mainituilla hakusanoilla yksittäisinä sanoina sekä käyttämällä "AND" toimintoja, kun halusin käyttää hakusanoja yhdessä. Tein myös hakusanojen pilkkomista tähdellä, kuten esimerkiksi työt* ja sosi*.

Mielestäni aineistoa löytyi edellä mainittuja hakutapoja käyttäen suhteellisen hyvin. Aineistoa etsiessäni ja sitä rajatessa pyrin pitäytymään tutkimuskysymyksissäni, jotta aineisto vastaisi mahdollisimman hyvin tutkimuskysymyksiini. Haasteena koin englanninkielisten lähteiden löytämisen. Päädyin käyttämään pääasiassa suomenkielisistä aineistoa ja tutkimaan moniammatillisuutta Suomen TYP-toiminnassa. Tämä päätös johtui aiemmin laaditusta integroivasta kirjallisuuskatsauksesta sekä osittain myös kandidaatintutkielman rajatusta laajuudesta. Valinta- ja poissulkukriteerini lähteille ovat olleet alla olevan taulukon mukaisia. Lisäksi olen pyrkinyt löytämään vertaisarvioituja artikkeleita. Lähdekirjallisuudessa olen pyrkinyt noudattamaan pääosin samoja valinta- ja poissulkukriteerejä kuin varsinaisen tutkimusaineiston valinnassakin. Kirjallisuudessa osa lähteistä on kuitenkin vanhempia, mutta mielestäni silti relevantteja tähän tutkielmaan.

Taulukko 1. Sisään- ja poisottokriteerit lähteille

SISÄÄNOTTOKRITEERI	POISSULKUKRITEERI
Lähteen tuoreus (alle 5 vuotta vanha)	Yli 5 vuotta sitten julkaistu
Lähde vastaa hyvin tutkimuskysymyksiin	Lähde ei vastaa riittävästi tutkimuskysymyksiin
Lähteen kieli on suomi tai englanti	Jokin muu kieli kuin suomi tai englanti
Tieteellinen tutkimusartikkeli, väitöskirja tai lisensoitettutyö	Pro gradut (poikkeuksena lähdeluetteloiden hyödyntäminen)
Ilmainen	Maksullinen
Aineisto on saatavilla joko verkossa tai kirjana	Aineisto ei ole helposti saatavilla

3.5 Tutkimusaineisto

Aineiston valikoimisessa ja valitsemisessa pyrin keskittymään niihin aineistoihin, mitkä vastasivat mahdollisimman hyvin tutkimuskysymyksiini. Pyrin myös valitsemaan mahdollisimman tuoretta aineistoa tutkielmaani. Tutkielmaani valitsemani aineisto koostuu tieteellisistä tutkimuksista, väitöskirjasta, tieteellisistä artikkeleista. Seuraavaksi kerron lyhyesti tarkemmin muutamasta tutkimukseen valitsemastani aineistosta.

Juvonen-Posti, Saikku ja Turunen (2020) ovat toimittaneet Valtioneuvoston kanslialle *Elinikäistä osallistumista vai elämää työ edellä? Työikäisten monialaisten palveluiden yhteensovittaminen ja vaikuttavuuden arviointi* -loppuraportin. Tutkimuksessa on laaja aineisto, joka pitää sisällään kirjallisuuskatsauksia, asiakkaiden ja asiantuntijoiden kyselyitä ja haastatteluja, kansallisia rekistereitä sekä skenaariopajatyöskentelyä. Erityisen mielenkiintoisena pidin loppuraportissa esiteltyä kolme skenaariota ihmislähtöisen työllistymisen tuen ja työkyvyn palveluista vuonna 2030. Skenaariot oli nimetty osuvasti seuraavasti: elinikäinen osallistuja, työelämän monitaituri ja uusi duunari. Kokon (2018) artikkelissa aiheena on *Asiakaslähtöisyys tavoitteena työllistymistä edistävissä monialaisessa yhteispalvelussa*. Aihetta käsitellään työntekijöiden näkökulmasta ja aineistona on kuuden TYP-verkoston yhteensä 19 työntekijän teemahaastattelu.

Saikun (2018) *Hallinnan rajoilla, monialainen koordinaatio vaikeasti työllistyvien työllistymisen edistämässä* -väitöskirja, on mielestäni erityisen mielenkiintoinen löytämäni aineisto tutkielmaani.

Saikku (2018, 3.) toteaa väitöskirjassaan osuvasti, että: ” Vaikeasti työllistyvien työllistymisen edistäminen edustaa ilkeää ongelmaa, joka ylittää politiikka-, sektori-, hallinto- ja palvelurajoja ja edellyttää erilaisia yhteiskuntapoliittisia toimintatapoja.” Saikun tutkimus (2018) perustuu neljään erilaiseen empiriseen artikkeliin. Tutkimuksen mukaan monialaisessa koordinaatiossa on erityisen tärkeää monisektorisuus.

Rajavaaran, Määtän, Kokon ja Tarkiaisen (2019) toimittama teemakirja *Aktivointipolitiikkaa yhteisin palveluin -näkökulmia työllistymistä edistävään monialaiseen yhteispalveluun* oli erittäin hyödyllinen tutkimukseni kannalta. Teemakirjassa on vertaisarvioituja tieteellisiä artikkeleita. Valitsin teemakirjasta kaksi tieteellistä artikkelia tutkimukseni aineistoon. Nämä tieteelliset artikkelit olivat: *Aktivoivat palvelukokonaisuudet muuttuvassa palvelujärjestelmässä* (Rajavaara, Määtä, Kokko, Saikku ja Tarkiainen, 2019) ja *Palveluiden yhteensovittamisen mahdollisuudet ja esteet katutason yhteistyössä* (Tarkiainen ja Heino, 2019). Alla laatimani taulukko tutkimukseni aineistosta.

Taulukko 2. Koonti tutkimuksen aineistosta

Kirjoittaja	Nimi	Julkaisu vuosi, maa	Aineiston tyyppi
Juvonen-Posti Pirjo, Saikku Peppi ja Turunen Jarmo	Elinikäistä osallistumista vai elämää työ edellä? Työikäisten monialaisten palveluiden yhteensovittaminen ja vaikuttavuuden arviointi -loppuraportti	2020, Suomi	Tieteellinen tutkimus
Kokko Riitta-Liisa	Asiakaslähtöisyys tavoitteena työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteispalvelussa	2018, Suomi	Tieteellinen artikkeli
Mäntysaari Mikko ja Ylistö Sami	Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun vaikuttavuus	2021, Suomi	Tutkimus
Oivo Tuija ja Kerätär Raija	Osatyökykyisten reitit työllisyyteen - etuudet, palvelut, tukitoimet Selvityshenkilöiden raportti	2018, Suomi	Tutkimus
Pitkänen Sari, Harkko Jarkko ja Lehikoinen Tuula	Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP) vaikuttavuus tutkimuksen loppuraportti	2019, Suomi	Tutkimus

Rajavaara Marketta, Määttä Anne, Kokko Riitta-Liisa, Saikku Peppi ja Tarkiainen Laura	Aktivoivat palvelukokonaisuudet muuttuvassa palvelujärjestelmässä	2019, Suomi	Tieteellinen artikkeli
Saikku Peppi, Rajavaara Marketta ja Seppälä Ullamaija	Monialainen yhteistyö paikallisessa työllisyyden hallinnassa -integroiva kirjallisuuskatsaus	2017, Suomi	Tutkimus
Saikku Peppi	Hallinnan rajoilla, monialainen koordinaatio vaikeasti työllistyvien työllistymisen edistämässä	2018, Suomi	Väitöskirja
Tarkiainen Laura ja Heino Eveliina	Palveluiden yhteensovittamisen mahdollisuudet ja esteet katutason yhteistyössä	2019, Suomi	Tieteellinen artikkeli

4 MONIAMMATILLINEN YHTEISTYÖ TYP:SSÄ

Seuraavaksi kuvaan tutkimusaineistosta löytämiäni keskeisiä tuloksia tutkimuskysymyksiini. Tutkimusaineistoon perehtyessäni huomasin, että moniammatillinen yhteistyö ja moniammatillisuus ovat myös eri tutkimusten mukaan TYP-toiminnan ”sydän”. Moniammatillinen yhteistyö antaa paljon lisäarvoa TYP-toiminnalle ja on merkittävä syy TYP-toiminnasta saataviin positiivisiin tuloksiin. Toisaalta moniammatilliseen yhteistyöhön liittyy TYP-toiminnassa edelleen paljon myös kehittämiskohteita.

Elinikäistä osallistumista vai elämää työ edellä? Työikäisten monialaisten palveluiden yhteensovittaminen ja vaikuttavuuden arviointi -loppuraportissa tiivistettiin mielestäni oivallisesti se, millaisena moniammatillisen yhteistyön tulisi asiakkaille näyttäytyä. ”Monialaisen yhteistyön sujuminen näkyy asiakkaalle lopulta niin, että hän voi luottaa siihen, että ammattilaisilta saa ennustettavasti ja oikea-aikaisesti tarpeenmukaista tukea kuntoutumiseen, työllistymiseen ja etuuksien hakemiseen.” (Juvonen-Posti, Saikku ja Turunen 2020, 88.)

Tutkimusaineistoon perehtyessäni päädyin teemoittelemaan löytämiäni tuloksia yhteensä viiteen

erilaiseen osa-alueeseen. Nämä osa-alueet ovat: kokonaisvaltaisuus vahvuutena, terveydenhuollon liian pieni rooli, johtaminen eri suuntiin, resurssiongelmat ja yhteisen tavoitteen puuttuminen, taustalla löytyviä tekijöitä ja moniammatillisen yhteistyön kehittäminen. Seuraavaksi kerron kokonaisvaltaisuudesta vahvuutena TYP-toiminnassa.

4.1 Kokonaisvaltaisuus vahvuutena

Aineistostani useista tutkimuksista nousi esille moniammatillisen yhteistyön suuri vaikutus asiakkaan kokonaistilanteen huomioimiselle TYP:ssä.

Asiakkaat kokivat, että TYP-toiminnassa keskeisenä olevan moniammatillisen yhteistyön avulla työttömän kokonaiselämäntilanne huomioitiin hyvin. Huomioon otettiin esimerkiksi työttömän mahdolliset sairaudet ja ne huomioitiin sekä palveluita tarjottaessa että niitä suunniteltaessa. (Juvonen-Posti, Saikku, Turunen 2020, 71.) Parhaimmillaan TYP-toiminnassa osataan ottaa huomioon koko asiakkaan elämäntilanne, mihin saattaa liittyä esimerkiksi talousongelmat, mielenterveyden ongelmat tai perhe-elämän haasteet. Edellä mainittuja tekijöitä tulisi osata ottaa huomioon asiakkaan työllistymisen tukemisessa samalla tavalla kuin esimerkiksi ammattitaidon vanhentuminen. Asiakkaalla työskentelytapa näyttäytyy siten, että koko elämäntilanne otetaan huomioon kokonaisuutena erilaisia palveluita ja etenemisestä suunniteltaessa ja toteutettaessa. (Juvonen-Posti, Saikku, Turunen 2020, 88.)

Kokonaisvaltaisuuden merkitys tuli esille myös esimerkiksi työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP) vaikuttavuus tutkimuksen loppuraportissa. TYP:in asiakkaan hyötyvät selkeästi elämäntilanteen kokonaisvaltaisesta selvittämisestä sekä palveluiden saamisesta ”yhden luukun kautta”. Kokonaisvaltaisen palvelutarpeen arvioinnin avulla asiakas on saanut henkilökohtaista ohjausta sekä tukea juuri hänelle sopiviin palveluihin. (Pitkänen, Harkko ja Lehikoinen 2019, 10.) Tutkimusten mukaan erot työllisten ja työttömien, erityisesti pidempään työttömänä olleiden välillä ovat isoja taloudellisen hyvinvoinnin, terveyden sekä hyvän elämänlaadun kannalta. Tulokset vahvistavat sitä, että haasteellisesti työllistyvien työllistymisen tukemisessa ei tule keskittyä ainoastaan työllistymistä tukeviin toimenpiteisiin, vaan tulee huomioida lisäksi psykososiaaliset, terveydelliset sekä taloudelliset tekijät. Edellä mainitulla tavalla toimimalla on mahdollista edistää vaikeasti työllistyvien toimintavalmiuksia sekä hyvinvointia. (Saikku 2018, 67.)

Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun vaikuttavuus -tutkimuksessa esille nostettiin

myös kokonaisvaltaisuuden huomioimisen merkitys. Yhtenä tutkimuksen aineistona oli pitkäaikaistyöttömien fokusryhmähaastattelu. Haastatellut pitkäaikaistyöttömät kokivat TYP-palvelun pääosin joko erittäin hyväksi tai hyväksi. TYP-palveluita kiiteltiin haastatteluissa erityisesti siitä, että asiakkaan elämäntilanne pyrittiin ottamaan huomioon kokonaisvaltaisesti palveluja suunniteltaessa. (Mäntysaari ja Ylistö 2021, 248.)

4.2 Terveydenhuollon liian pieni rooli

Toinen teema mikä aineistosta nousi esille, oli terveydenhuollon liian pieni rooli TYP-toiminnassa. Olin hieman yllättynekin kuinka vahvasti teema nousi esille aineistosta, vaikka olen TYP:ssä työskennellessäni kohdannut käytännön työssä haasteita yhteistyössä terveydenhuollon kanssa.

TYP-johdon kehittämistoiveissa korostui erityisesti toive terveydenhuollon roolin kasvamisesta TYP-toiminnassa. Yleisesti koettiin, että tällä hetkellä terveystalvet ovat liian vähäisellä panostuksella mukana TYP-toiminnassa. Tämä aiheuttaa myös muille tahoille haasteita toiminnassa sekä myös asiakkaiden työllistymispolkujen eteneminen hankaloituu huomattavasti. Tarkemmin tuotiin esille kokemukset siitä, että työkykyyn liittyviin arviointeihin ei koeta olevan riittävää osaamista. Saatavuuteen liittyvät ongelmat näkyvät asiakkaille esimerkiksi palveluihin pääsemisen pitkittymisenä. Haaste on myös terveydenhuollon heikohko osaaminen sosiaaliturvasta tai muiden yhteistyötahojen toiminnasta. (Juvonen-Posti, Saikku ja Turunen 2020, 79.)

Tulee kuitenkin huomata, että sekä terveydenhuollon, että Kelan työntekijöiden rooli TYP-toiminnassa vaihtelee eri TYP-verkostojen välillä. Eroja on esimerkiksi henkilöstön rakenteessa, osassa TYP-verkostoja työskentelee terveydenhoitajan lisäksi lääkäri tai psykologi, mutta osassa TYP-verkostoja nämä palvelut puuttuvat. (Mäntysaari ja Ylistö 2021, 243.)

Terveydenhuollon rooli TYP-toiminnassa tuli esille myös Oivon ja Kerättären selvityshenkilöiden raportissa: Osatyökykyisten reitit työllisyyteen -etuudet, palvelut, tukitoimet (2018). Raporttiin yhtenä osana kuuluneessa TYP-johtajien haastattelussa nostettiin esille isona haasteena terveydenhuollon kapea rooli ja osallistuminen TYP-toimintaan. TYP-johtajien mielestä asiakkaiden toiminta- ja työkyvyn arvioiminen tarpeeksi laaja-alaisesti sekä kokonaisvaltaisesti on tärkeä asia. Haasteen tähän tuo toisinaan kuitenkin TYP-johtajien mukaan lääkäreiden osaamisen puutteet työttömien työkyvyn arvioinnissa. (Oivo ja Kerätär 2018, 34.) Yhteistyön tiivistämisen tarpeet terveydenhuollon kanssa tulivat esille myös kuntoutukseen liittyvissä palveluissa. Kela on kehittänyt

TYP-työkykyneuvontapalvelua, mikä on tuonut kuntoutusta enemmän esille asiakasyhteistyössä. Asiakasyhteistyön kohteeksi kuntoutuksen osalta tuodaan esille terveydenhuollon henkilöstön kanssa yhteistyön tiivistäminen. Tällä hetkellä erilaiset puutteet eri terveydenhuollon palveluissa sekä niiden saatavuudessa aiheuttavat haasteita asiakkaiden kokonaistilanteiden monialaisessa edistämisessä. (Rajavaara ym. 2019, 157.)

4.3 Johtaminen eri suuntiin

Tarkiainen ja Heinon (2019) tutkimusartikkelissa Palveluiden yhteensovittamisen mahdollisuudet ja esteet tutkimusaineistona oli Uudenmaan TYP-verkostoissa työskentelevien e-lomakekyselyn tulokset sekä lisäksi puhelimitse toteutetut teemahaastattelut. Työntekijät toivat esille palveluiden yhteensovittamiseen liittyvänä yhtenä haasteena johtamisen.

Työntekijöiden mukaan johtaminen voi edistää tai toisaalta estää työntekijätasolla palveluiden yhteensovittamista. Työntekijöiden mahdollisuuksiin tarjota TYP:in asiakkaille yhteensovitettuja palveluja heijastuu työntekijöiden kohtaamien erilaisten johtajuusongelmien kanssa tasapainottelu. Haaste tulee työntekijöiden mukaan siitä, että johtamista ei tehdä käytännön työtä tukien. Työntekijät kokevat olevan ristiriidassa eri johtajien odotusten ja tavoitteiden kanssa. Työntekijän taustaorganisaation esimiesten näkemykset ja ohjeet voivat olla ristiriidassa TYP-johtajan ohjeiden ja näkemysten kanssa. (Tarkiainen ja Heino 2019, 125, 130–131.) TYP-toiminnalle Suomessa ominaista on se, että se on saatu laadittua ilman puuttumista eri palvelujen, etuuksien tai sektoreiden asemaan eikä Suomessa ole myöskään toteutettu isoja organisaatiomuutoksia TYP-toiminnan vuoksi. (Saikku, Rajavaara ja Seppälä 2017, 42.) Tästä johtuen TYP:in työntekijöillä on edelleen oman taustaorganisaation johtaja sekä lisäksi TYP-johtaja.

4.4 Resurssiongelmat ja yhteisen tavoitteen puuttuminen

Haasteena asiakaslähtöisen palvelun toteuttamiselle ja asiakkaiden yksilölliselle tukemiselle on liian vähäiset henkilöstöresurssit. Lisäksi yksi haaste resursseihin liittyen on se, että useat työntekijät tekevät TYP-työtä muiden työtehtävien ohella. Tällöin vaarana on, että TYP-työhön liittyviä työtehtäviä ei nähdä ensisijaisina. (Juvonen-Posti, Saikku, Turunen 2020, 80.) Resurssit nousivat esille myös esimerkiksi Oivon ja Kerättären (2018) raportissa. TYP-työhön osallistuvien Kelan työkykyneuvojien on tuonut paljon lisäarvoa TYP-toimintaan, mutta haasteena on liian vähäiset työaikaresurssit Kelan työkykyneuvojilla. (Oivo ja Kerätär 2018, 34.)

Pitkäsen, Harkon ja Lehikoisen (2019) Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun loppuraportissa tuodaan myös esille resurssien vähäisyys ja sen vaikutukset TYP-työssä. Asiakkaita on liian paljon yhtä työntekijää kohden. Toiminnan tuloksen kannalta on arviolta esitetty, ettei asiakasmäärä saisi ylittää 100 asiakasta yhtä työntekijää kohden. Moniammatillisen yhteistyön sujuminen heikkenee myös resurssien vähyydestä johtuen. (Pitkänen, Harkko ja Lehikoinen 2019, 14.)

Yhteinen työntekijöiden jakama tavoite nousi esille Tarkiainen ja Heinon (2019) tieteellisessä artikkelissa. TYP-palveluiden sujuva yhteensovittaminen edellyttäisi, että työntekijöillä olisi yhteinen suunta ja tavoite työlle. Tutkimuksen aineiston mukaan on suuria puutteita yhteisen tavoitteen laatimisessa, eikä työlle ole asetettu konkreettisia tavoitteita. Tästä johtuen lisähaasteita tulee aktivointipolitiikan toimintaan työntekijätasolla. (Tarkiainen ja Heino 2019, 125.)

Asiakaslähtöisyys tavoitteena työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteispalvelussa tuodaan esille tutkimuksen avulla löytyneet kolme erilaista työorientaatiota TYP-palvelussa. Nämä kolme työorientaatiota on nimetty seuraavasti: organisaatiokeskeinen, asiakaslähtöinen ja toimenpidekeskeinen työorientaatio. Yhteensovittamisen haasteita, ammatillisia työtapoja, eri yhteistyökäytäntöjen piirteitä sekä taustaorganisaatiota kuvasivat tutkimuksessa eri työorientaatiot sekä asiakastyön toisistaan poikkeavat lähestymistavat. (Kokko 2018, 137.) TYP-toiminnalle tyypillistä on, että yhdellä asiakastapaamisella mukana on useampi työntekijä, vähintään kaksi, mutta usein myös kolme työntekijää. Mikäli kaikilla työntekijöillä on erilainen työorientaatio TYP-toimintaa aiheuttaa se varmasti haasteita yhteistyölle sekä yhteisen tavoitteen muodostamiselle.

4.5 Taustalta löytyviä tekijöitä ja moniammatillisen yhteistyön kehittäminen

Moniammatilliseen yhteistyöhön TYP-toiminnassa liittyy edelleen myös eri työntekijöiden välisiä näkemuseroja sekä portinvartijuutta. Työntekijöiden työn lähtökohdat saattavat olla TYP-työssä yllättävän usein ristiriidassa toisiinsa nähden. Yhtenä esimerkkinä esille voi nostaa TE-toimiston ja sosiaalityön työntekijöiden erilaiset näkemuserot sanktioiden ja kannustimien käytöstä TYP-työssä. (Tarkiainen ja Heino 2019, 126.)

Työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteispalvelussa on näkyvissä Suomen poikkeuksellinen tapa tarkastella kuntoutus- ja työkykypolitiikkaa ja aktivointipolitiikkaa erillisinä toisistaan.

Työelämässä mukana olleiden tarpeista lähtien on kehitetty työkyky- ja kuntoutuspolitiikkaa esimerkiksi työterveyshuollon ja siellä tehtävään yhteistyöstä käsin. (Saikku, Rajavaara ja Seppälä 2017, 43. [Rajavaara 2013; Juvonen-Posti ja Pensola 2016]) Tulevaisuudessa olisi tärkeää tarkastella yhtenä kokonaisuutena kuntoutus-, aktivointi- ja työkykypolitiikkoja. Lisäksi tulisi kiinnittää erityistä huomiota siihen, että mukaan suunnitteluun otettaisiin aiempaa enemmän ihmiset, joita pyritään palveluiden avulla tukemaan ja auttamaan. (Saikku 2018, 76.)

TYP-toiminnassa haasteena on tiedon jakautuminen eri osa-alueille ja yhtenäistä työllistymisen ja kuntoutumisen seuraamista ei tapahdu. TYP-työntekijöillä on käytössä TYPPI-järjestelmä ja tutkimuksen haastattelujen mukaan järjestelmä nähdään tärkeänä yhteisen tiedon jakamis- ja kokoamisalusta. Huomiota tulisi kuitenkin kiinnittää TYPPI-järjestelmän kehittämiseen sekä toiminnallisesta että teknisestä näkökulmasta. Haasteina TYPPI-järjestelmässä on erityisesti seurantatietojen kertyminen sekä niiden käyttämisen mahdollisuudet. Työntekijöille useaan eri järjestelmään kirjaaminen on iso haaste. (Juvonen-Posti, Saikku, Turunen 2020, 239.) TYP:ssä työskennellessäni olen käyttänyt TYPPI-järjestelmää sekä lisäksi sosiaalityön Pro Consona-järjestelmää. Käytännön työssä olen huomannut, että TYPPI-järjestelmän kehittäminen on ollut valitettavan vähäistä ja järjestelmässä olisi suhteellisen runsaasti kehittämiskohteita. Järjestelmä toimii kuitenkin mielestäni hyvänä yhteisenä alustana TYP-työntekijöiden välillä. Lisäksi asiakkaan muuttaessa toiselle paikkakunnalle TYPPI-järjestelmän tiedot on mahdollista siirtää uudelle TYP-verkostolle, mikä tuo jatkuvuutta TYP-työskentelylle. Haasteena kahden järjestelmässä käyttämisessä on ehdottomasti työajan riittäminen. Mielestäni olisi tärkeätä sopia kirjaamisen käytännöt TYP-työntekijöiden kesken. Näin ehkäistäisiin päällekkäisyyksiä työssä sekä kirjaamisen jakautumista epätasaisesti työntekijöiden välillä.

Oivo ja Kerätär (2018) ehdottavat raportissaan, että Suomeen perustettaisiin kokonaisvaltainen ja pitkäjänteinen työkykyohjelma. Työkykyohjelman avulla pyrittäisiin tukemaan pitkäaikaistyöttömien ja osatyökykyisten työelämään osallisuutta sekä turvaamaan heidän tarvitsemat etuudet ja palvelut. Työkykyohjelman tulisi olla poikkihallinnollinen sekä valmistelun ja johtamisen näkökulmista. (Oivo ja Kerätär 2018, 89.). TYP:ssä asiakkailta on usein joko fyysisiä ja/tai psyykkisiä haasteita, mitkä vaikuttavat työllistymisen polun palveluihin sekä itse työllistymiseen. Mielestäni työkykyohjelmalla olisi toteutuessaan positiivisia vaikutuksia myös monialaiseen yhteistyöhön TYP-palvelussa.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Kandidaatintutkielman tavoitteena oli selvittää tutkimusaineiston avulla, millaista moniammatillisuus on työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteispalvelussa (TYP:ssä) sekä löytää taustalla vaikuttavia tekijöitä. Tutkimuksen näkökulma oli toiminnan kehittäminen TYP:ssä. Seuraavaksi tuon esille keskeisimpiä kohtia kirjallisuudesta ja tutkimusaineistostani aiheeseen liittyen. Tässä luvussa tuon myös esille kokemuksia moniammatillisuudesta TYP-palvelusta työntekijän näkökulmasta.

Tutkimuksen teoriaosuudessa käsitelin lyhyesti TYP-palvelua, työttömyyden vaikutuksia yksilöön ja yhteiskuntaan sekä moniammatillisuutta ja moniammatillista yhteistyötä. Työttömyydellä on useita vaikutuksia sekä yksilöön, läheisiin, että yhteiskuntaan. (Mäntysaari ja Ylistö 2021). Työttömyyden aiheuttama kokonaisvaltainen vaikutus työttömän elämään ja kokonaisvaltaisuuden huomioimisen tärkeys tulee esille myös tutkimuksen tuloksista. TYP-palvelun moniammatillisuuden yhdeksi ehdottomaksi vahvuudeksi nousi asiakkaan elämäntilanteen kokonaisvaltainen huomioiminen. Palvelutarpeen arvioinnin moniammatillisuuden johdosta asiakkaan elämäntilanne otetaan kokonaisuudessa huomioon palveluita suunniteltaessa. (Pitkänen, Harkko ja Lehikoinen 2019, 10.) Asiakkaalle palvelut pyritään tarjoamaan aina yksilöllisesti, asiakkaan tilanne huomioiden. (Jokinen ja Törmikoski 2018, 5.)

TYP-palvelussa moniammatillisuuteen liittyen haasteena tutkimuksen aineistosta nousi vahvasti esille terveydenhuollon liian pieni rooli. Teoriaosuudessa tuotiin esille, että pitkittynyt työttömyys aiheuttaa ihmiselle usein erilaisia psyykkisiä sekä fyysisiä oireita. (Pakarinen 2018a, 195). TYP-palvelun asiakkaan ovat pitkäaikaistyöttömiä ja heillä on usein erilaisia fyysisiä ja/tai psyykkisiä haasteita, mitkä vaikuttavat työllistymiseen. Voidaankin todeta, että tutkimusaineistosta esille nousut terveydenhuollon liian pieni rooli on sidoksissa TYP-palvelun asiakkaiden kohderyhmän haasteisiin. Tärkeätä on kuitenkin muistaa suhteellisen suuret erovaisuudet eri TYP-verkoston alueilla liittyen esimerkiksi terveydenhuollon rooliin ja resursseihin TYP-palvelussa.

Yhteisen ihmiskäsityksen puuttumisen aiheuttamat haasteet tulivat näkyviin myös tutkimuksen tuloksissa. Asiakastyössä yhteisen ihmiskäsityksen puuttuminen esimerkiksi työhallinnon ja sosiaalityön välillä aiheuttavat jonkin verran haasteita käytännön asiakastyössä. Eroavuuksia on esimerkiksi harkinnan mahdollisuudessa eri työntekijöiden välillä. (Karjalainen ja Alho 2017, 360.) Moniammatillisuutta voi kuvata myös siten, että asiantuntijoilla on yhteinen tavoite löytää ratkaisu

yhteiseen ongelmaan. (Isoherranen, Rekola ja Nurminen 2008, 33). Yhteisen tavoitteen puuttuminen tuli esille tutkimuksen aineistosta. Yhteinen suunta ja tavoite olisivat tärkeitä asioita TYP-palvelussa myös moniammatillisuuden sujuvuuden vuoksi. (Tarkiainen ja Heino 2019, 125.) Yhteisen tavoitteen puuttuminen tuli esille hieman toisesta näkökulmasta Kokon (2018) artikkelissa, missä esille nousivat kolme erilaista työorientaatiota. Jäin pohtimaan kuinka paljon käytännötyössä haasteita tuo tilanne, jossa työntekijöiltä voi puuttua sekä yhteinen tavoite, että yhteinen työorientaatio. Lisäksi pohdin millaisen kokemuksen asiakas saisi edellä mainitusta tilanteesta.

Moniammatilliseen yhteistyöhön tulee käyttää riittävästi aikaa, jotta saadaan esille asiakkaan todellinen palveluidentarve sekä mahdollistuu toisen asiantuntijan näkemys ja ajatus asiakkaan tilanteesta. Eri työntekijöiden välinen yhteinen työnjako on yhteydessä moniammatilliseen työskentelyyn. (Mönkkönen 2019, 145–146.) Tutkimuksen aineistosta resurssien riittäminen oli yksi keskeisiä teemoja, mikä nousi esille. Liian vähäiset resurssit tuovat haasteita asiakaslähtöisyydelle ja asiakkaiden yksilölliselle tukemiselle. (Juvonen-Posti, Saikku, Turunen 2020, 80.) Lisäksi johtaminen eri suuntiin tuo käytännön haasteita työntekijälle laadukkaan moniammatillisen yhteistyön toteuttamiselle.

Yhteenvedona voidaan todeta, että moniammatillisuus on hyvin tärkeä toiminnan lähtökohta TYP-palvelussa. Moniammatillisuuteen liittyy TYP-palvelussa tärkeitä asioita, kuten asiakkaan kokonaisvaltainen kohtaaminen ja auttaminen. Edelleen on kuitenkin kehittämisen kohteita moniammatillisuuteen liittyen, kuten johtaminen, terveydenhuollon rooli sekä resurssikysymykset. ”Monialaisen yhteistyön sujuminen näkyy asiakkaalle lopulta niin, että hän voi luottaa siihen, että ammattilaisilta saa ennustettavasti ja oikea-aikaisesti tarpeenmukaista tukea kuntoutumiseen, työllistymiseen ja etuuksien hakemiseen.” (Juvonen-Posti, Saikku ja Turunen 2020, 88.) Jäin vielä pohtimaan edellä mainittua mielestäni oivallisesti monialaisen yhteistyön merkityksen tiivistämään toteamusta. Toteutuuko asiakkaalle edellä mainittu toteamus TYP-palvelussa moniammatillisen yhteistyön avulla? Mielestäni toteamus toteutuu osittain tällä hetkellä TYP-palvelussa. Mitä tulisi tehdä, jotta toteamus toteutuisi kokonaisuudessaan? Mielestäni resurssien riittävä varmistaminen on yksi avainasia toimivassa moniammatillisessa yhteistyössä. Moniammatillinen yhteistyö vaatii sekä taitoa, että aikaa, jotta yhteistyö aidosti toimii.

6 LOPUKSI

Tutkielman lopuksi käsittelen tutkimusprosessiani kokonaisuudessaan sekä reflektoin tutkielman avulla oppimaani. Lisäksi tuon esille jatkotutkimusehdotuksen.

Kandidaattitutkielman prosessia aloittaessani pohdin, että haluaisin tutkia moniammatillisuutta ja moniammatillista yhteistyötä. Työurani aikana moniammatillisuus on ollut ehdottoman tärkeä työskentelytapa työssäni TYP:ssä, joten ratkaisu tuntui luontevalta ja kiinnostavalta. Kirjallisuuskatsauksen tekeminen oli useilla tavoilla opettava ja mielenkiintoinen prosessi. Suomenkielistä aineistoa löysin tutkimusaiheestani hyvin ja mielestäni onnistuin tiedonhaussa. Haasteena oli soveltuvien englanninkielisten lähteiden löytyminen tutkimusaineistoon. Päädyin keskittymään tutkimuksessani suomenkieliseen tutkimusaineistoon ja perehtymään Suomen TYP-toimintaan. Tutkiessani Saikku, Rajavaara ja Seppälän (2017) laatimaa kirjallisuuskatsausta, huomasin että moniammatillisuudessa työllisyydessä on eroja eri maiden välillä. Valitsemalla suomenkielisiä aineistoa tutkimukseeni lisäsi se mielestäni myös tutkimuksen luotettavuutta, koska aineisto käsitteli samaa palvelua yhdessä maassa.

Tutkielman laatiminen lisäsi osaamistani moniammatillisuudesta. Opin pohtimaan asioita erilaisista näkökulmista, kuten esimerkiksi huomioimaan paremmin eri organisaatioiden erilaiset työorientaatiot sekä mahdollisuuden harkinnan käyttöön. Tämän tutkielman tekeminen vahvisti mielestäni osaamistani moniammatillisesta yhteistyöstä.

Jatkotutkimusehdotukseni liittyy koronapandemian aiheuttamiin muutoksiin moniammatillisessa yhteistyössä TYP:ssä. Olisi mielenkiintoista tutkia millä tavoilla moniammatillinen yhteistyö on muuttunut TYP:ssä koronapandemian myötä sekä miten asiakkaat ja työntekijät suhtautuvat tähän muutokseen? Jäikö osa muutoksista pysyviksi käytännöiksi myös koronapandemian loppumisen jälkeen?

LÄHTEET

Caleiro, Bento António. 2016. "On the Economic Aspects of Unemployment: The Case of Consumer Confidence". Teoksessa *Unemployment: Economic, Political and Social Aspects*, toimittaja Fletcher, Tabitha, 1-26. New York: Nova publishers.

<https://web-s-ebscohost-com.ezproxy.jyu.fi/ehost/ebookviewer/ebook/bmxlYmtfXzEyNTg3MTVfX0FO0?sid=1b03f6fe-018c-489f-b248-30ea88c75815@redis&vid=5&format=EB&rid=1>

Hirsjärvi, Sirkka, Remes Pirkko ja Sajavaara Paula. 2016. Tutki ja kirjoita. 21. painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Isoherranen, Kaarina. 2012. ”Uhka vai mahdollisuus – moniammatillista yhteistyötä kehittämässä”. Väitöskirja. Helsingin yliopisto, sosiaalitieteen laitos. Sosiaalitieteiden laitoksen julkaisuja 2012:18. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/37493/isoherranen_vaitoskirja.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Isoherranen, Kaarina, Rekola Leena ja Nurminen Raija. 2008. Enemmän yhdessä- moniammatillinen yhteistyö. WSOY Oppimateriaalit Oy.

Jokinen, Olli ja Törmikoski Ilona. 2018. Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP) palvelumuotoilu. Loppuraportti. Tuloksia työllistämisprosesseilla – Yläfemma-hanke. Varsinais-SuomenELY-keskus.

https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/TYP_palvelumuotoilun-loppuraportti.pdf

Juvonen-Posti, Pirjo, Saikku Peppi ja Turunen Jarmo, toim. 2020. *Elinikäistä osallistumista vai elämää työ edellä? Työikäisten monialaisten palveluiden yhteensovittaminen ja vaikuttavuuden arviointi -loppuraportti*. Valtioneuvoston kanslia, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2020:40.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162412/VNTEAS_2020_40.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Kananoja, Jouko. 2018. ”Työttömyyden välittömät kustannukset julkiselle sektorille”. Teoksessa

Työllisyyskysymys, toimittaja Kajanoja Jouko, 186–188. Helsinki: Into Kustannus Oy.

Karjalainen Pekka ja Alho Kristiina. 2017. ”Sosiaalityö työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteispalvelussa”. Teoksessa *Sosiaalityön käsikirja, 4. uudistettu laitos*, toimittajat Kananoja Aulikki, Lähteinen Martti ja Marjamäki Pirjo, 357–361. Helsinki: Tietosanoma Oy.

Kekoni, Taru, Mönkkönen Kaarina, Hujala Anneli, Laulainen Sanna ja Hirvonen Jukka. 2019. ”Moniammatillisuus käsitteinä ja käytänteinä”. Teoksessa *Moniammatillinen yhteistyö -vaikuttava vuorovaikutus sosiaali- ja terveysalalla*, toimittajat Mönkkönen Kaarina, Kekoni Taru ja Pehkonen Aini, 15–46. Tallinna: Gaudeamus Oy.

Kokko, Riitta-Liisa. 2018. ”Asiakaslähtöisyys tavoitteena työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteispalvelussa.” *Janus - sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön tutkimuksen aikakauslehti* 26 (2): 123–139.

<https://journal.fi/janus/article/view/66411/32672>

Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta 2014/1369.

Mäntysaari, Mikko ja Ylistö Sami. 2021. ”Työllistymistä edistävän monialaisen palvelun vaikuttavuus.” Teoksessa *Aikuissosiaalityö -tieto, käytäntö ja vaikuttavuus*, toimittajat Matthies Aila-Leena, Svenlin Anu-Riina ja Turtiainen Kati, 241–255. Gaudeamus Oy.

Mäntysaari, Mikko. 2019. ”Sosiaalityö ja työttömyys.” *Janus - sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön tutkimuksen aikakauslehti* 27 (2): 181–187.

<https://journal.fi/janus/article/view/78155/41903>

Mönkkönen, Kaarina, Kekoni Taru, Jaakola Anne-Mari, Profiam Sosiaalipalvelut Oy:n henkilöstö ja Pehkonen Aini. 2019. ”Kohti monitoimijaista kehittämistä”. Teoksessa *Moniammatillinen yhteistyö -vaikuttava vuorovaikutus sosiaali- ja terveysalalla*, toimittajat Mönkkönen Kaarina, Kekoni Taru ja Pehkonen Aini, 112–148. Tallinna: Gaudeamus Oy.

Oivo, Tuija ja Kerätär Raija. 2018. Osatyökykyisten reitit työllisyyteen - etuudet, palvelut, tukitoimet. Selvityshenkilöiden raportti. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 43/2018.

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161151/STM%20rap%2043%202018%20Osatyokykyisten%20reitit%20tyollisyyteen.pdf?sequence=4>

Pakarinen, Jaana. 2018a. ”Työttömyys osallisuuden ja toimintakyvyn menetyksenä”. Teoksessa *Työllisyyskysymys*, toimittaja Kajanoja Jouko, 195–202. Helsinki: Into Kustannus Oy.

Pakarinen, Jaana. 2018b. ”Osatyökykyisyys ja työkyvyttömyys.” Teoksessa *Työllisyyskysymys*, toimittaja Kajanoja Jouko, 203–216. Helsinki: Into Kustannus Oy.

Pitkänen, Sari, Harkko Jarkko ja Lehikoinen Tuula. 2019. Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP) vaikuttavuus tutkimuksen loppuraportti. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Raportteja 4.

https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/168807/Raportteja%20_4_2019.pdf?sequence=5&isAllowed=y

Rajavaara, Marketta, Määttä Anne, Kokko Riitta-Liisa ja Tarkiainen Laura. 2019. ”Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu tutkimuskohteena.” Teoksessa *Aktivointipolitiikkaa yhteisin palveluin -näkökulmia työllistymistä edistävään monialaiseen yhteispalveluun*, toimittajat Rajavaara Marketta, Määttä Anne, Kokko Riitta-Liisa ja Tarkiainen Laura, 8–22. Teemakirja 17. Helsinki: Kela.

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/301617/Aktivointipolitiikkaa_yhteisin_palveluin_sa_avutettava.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Rajavaara Marketta, Määttä Anne, Kokko Riitta-Liisa, Saikku Peppi ja Tarkiainen Laura. 2019. ”Aktivoivat palvelukokonaisuudet muuttuvassa palvelujärjestelmässä”, Teoksessa *Aktivointipolitiikkaa yhteisin palveluin. Näkökulmia työllistymistä edistävään monialaiseen yhteispalveluun*, toimittajat Rajavaara Marketta, Määttä Anne, Kokko Riitta-Liisa ja Tarkiainen Laura, 154–165. Helsinki: Kela.

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/301617/Aktivointipolitiikkaa_yhteisin_palveluin_sa_avutettava.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Reeves, Scott, Lewin Simon, Espin Sherry ja Zwarenstein Merrick. 2010. *Interprofessional Teamwork for Health and Social Care*. John Wiley & Sons, Incorporated.

<https://ebookcentral.proquest.com/lib/jyvaskyla-ebooks/reader.action?docID=547205>

Saikku, Peppi. 2018. ”Hallinnan rajoilla, monialainen koordinaatio vaikeasti työllistyvien työllistymisen edistämässä.” Väitöskirja. Helsingin yliopisto, Valtiotieteellisen tiedekunnan julkaisuja 74.

<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/233917/HALLINNA.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Saikku, Peppi, Rajavaara Marketta ja Seppälä Ullamaija. 2017. Monialainen yhteistyö paikallisessa työllisyyden hallinnassa -integroiva kirjallisuuskatsaus. Sosiaali- ja terveysturvan raportteja 7/2017. Helsinki: Kela.

<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/229018/Raportteja7.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Salminen, Ari. 2011. Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyypeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Vaasan yliopiston julkaisuja. Opetusjulkaisuja 62.

https://osuva.uwasa.fi/bitstream/handle/10024/7961/isbn_978-952-476-349-3.pdf?sequence=1

Tarkiainen Laura ja Heino Eveliina. 2019. ”Palveluiden yhteensovittamisen mahdollisuudet ja esteet katutason yhteistyössä”, Teoksessa *Aktivointipolitiikkaa yhteisin palveluin. Näkökulmia työllistymistä edistävään monialaiseen yhteispalveluun*, toimittajat Rajavaara Marketta, Määttä Anne, Kokko Riitta-Liisa ja Tarkiainen Laura, 122–134. Teemakirja 17. Helsinki: Kela.

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/301617/Aktivointipolitiikkaa_yhteisin_palveluin_sa_avutettava.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Tiainen, Pekka. 2018. ”Työttömyyden kustannukset ja työllisyyden hyödyt.” Teoksessa *Työllisyyskysymys*, toimittaja Kajanoja Jouko, 181–194. Helsinki: Into Kustannus Oy.